

GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY
INVESTING IN OUR PLANET

Proiectul UNEP/GEF „Republica Moldova: activități privind pregătirea celui de al treilea raport biennial actualizat către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei”

Proiectele de tip NAMA ca modalitate de atingere a obiectivelor de atenuare a emisiilor de GES la nivel național.

Vasile SCORPAN – Coordonatorul grupului de lucru „Atenuarea emisiilor de GES, sisteme domestice de monitoring, raportare și verificare”, Unitatea de Management a Proiectului RBA3, IP „UIPM”.

Chișinău
23 decembrie 2021

Politicile de atenuare ale R. Moldova

- **R. Moldova dispune de un act normativ strict orientat spre reducerea emisiilor GES: Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova pînă în anul 2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. *HG Nr. 1470 din 30 decembrie 2016***
- **În 2021 a fost elaborat proiectul Programului de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova pînă în anul 2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia (PDER)**

Obiectivul general al PDER corespunde cu cel expus în documentul „Contribuția națională determinată actualizată” (CNDA) pentru noul Acord climatic de la Paris. Conform acestuia,

- ✓ ***„Republica Moldova își asumă angajamentul de a atinge către anul 2030 ținta necondiționată de 70 procente reducere a emisiilor de GES comparativ cu nivelul anului de referință (1990), față de 64-67% în CND1***
- ✓ ***Angajamentul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ar putea crește în mod condiționat pînă la 88 procente, față de 78% în CND1, – în condițiile unui suport adecvat prin intermediul mecanismelor financiare a Acordului de la Paris și al partenerilor de dezvoltare.***

Politicile de atenuare ale R. Moldova

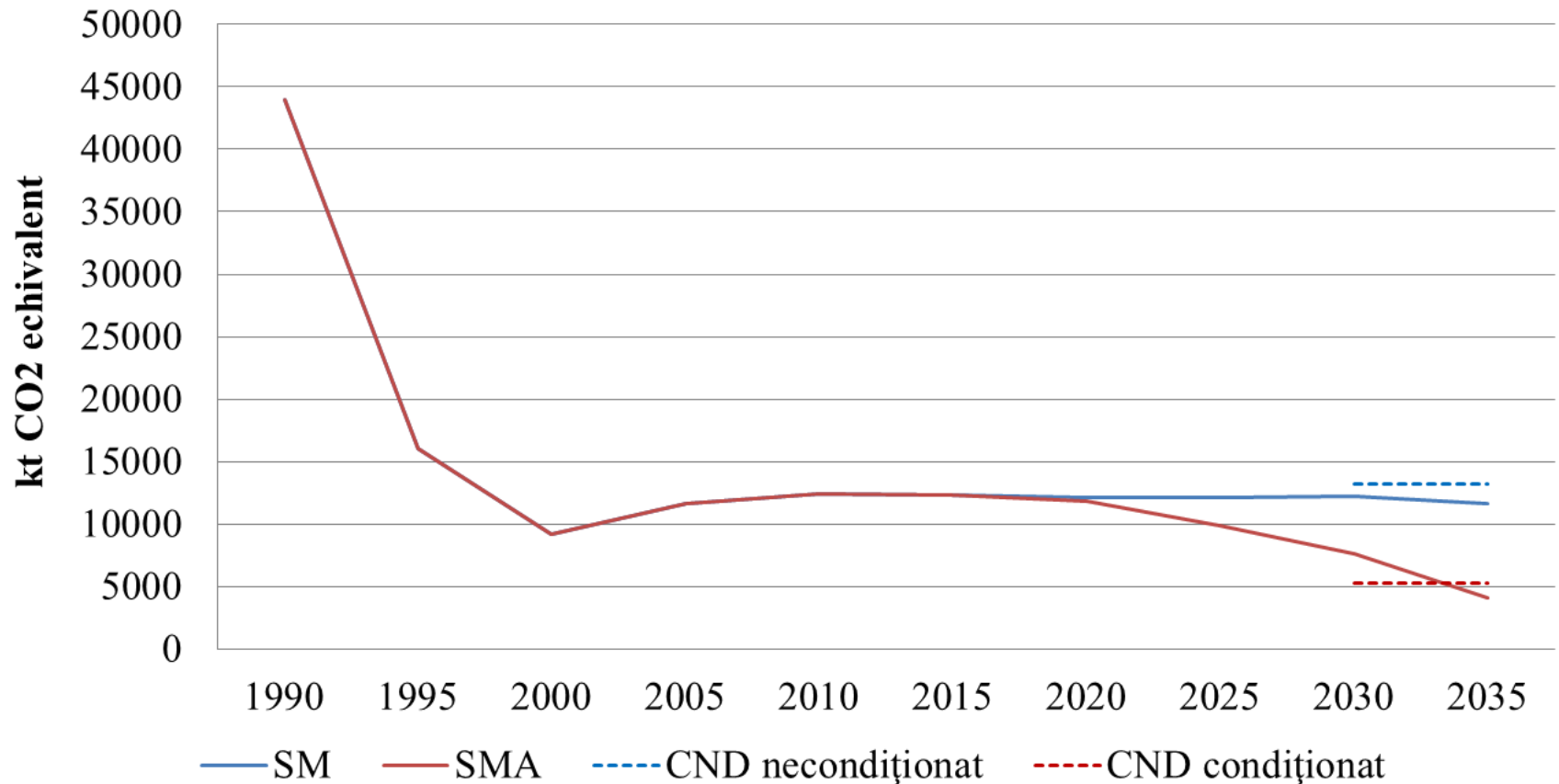
- **Spre atingerea țintelor generale și specifice ale PDER pentru fiecare sector au fost identificate acțiuni (tehnologii și/sau măsuri) de atenuare adecvate la nivel național, reflectate în Planul de acțiuni, care este parte componentă a PDER**

Acestea sunt grupate în două categorii de acțiuni:

- 1) acțiuni necondiționate (unilaterale) – măsuri de atenuare pe cont propriu, întreprinse de către R.M. din contul resurselor financiare proprii și**
- 2) acțiuni condiționate (sprijinite) – măsuri de atenuare care ar putea fi implementate de către R.M. prin intermediul mecanismelor financiare a Acordului de la Paris și a partenerilor de dezvoltare.**

Prognoza emisiilor de GES: rezultatele calculelor

- **Prospecțiuni agregate a emisiile de GES în R. Moldova (cu FTSCFTS)**

NAMA și CND - Care sunt caracteristicile?

CND

Viziune pe termen lung pentru țară compatibilă cu clima durabilă dezvoltată

- **Înaltă acceptare politică/interministerială**
- **transparent, responsabil, reprezintă progresie în timp**
- **Poate include adaptare/condiționalitate**

NAMA

Măsurile specifice de atenuare/set de acțiuni care sunt la nivel național adecvat

- **Element transformator**
- **Acțiuni voluntare/reflectate în CND**
- **MRV**
- **Poate fi unilateral și/sau susținută**
- **Finanțare prin resurse interne, bilaterale și multilaterale**

Moldova a prezentat douăsprezece NAMA pentru sprijin pentru implementare

Moldova și-a înregistrat primele NAMA care solicită sprijin pentru implementarea în Registrul UNFCCC. Un total de 12 acțiuni propuse se referă la emisiile din generarea și utilizarea energiei electrice, transport, păduri și utilizarea terenurilor. NAMA-urile urmăresc, printre altele: să promoveze pompele de căldură, centralele eoliene și utilizarea energiei solare pentru încălzirea apei; introducerea autobuzelor hibride și electrice în orașul Chișinău; înlocuirea unei tehnologii de producție a cimentului; și implementează sisteme de conservare a solului. Pe baza datelor din conducta NAMA a Parteneriatului Programului ONU pentru Mediu cu Universitatea Tehnică din Danemarca (UNEP-DTU), sprijinul extern solicitat pentru aceste NAMA totalizează 2,08 miliarde USD, iar reducerea acumulată a gazelor cu efect de seră (GES) în 2030 ar fi de 19,9. MtCO₂e. [Registrul UNFCCC NAMA] [site-ul web al gazoductului UNEP UDP NAMA]

<https://sdg.iisd.org/news/nama-update-moldova-registers-twelve-actions-for-support-thailand-submits-unilateral-nama/>

Acțiuni Adecvate de Atenuare la nivel Național (NAMA) a RM în așteptare pentru finanțare. (Scenariul condiționat)

NS-274 The promotion of small scale CHPs in the Republic of Moldova

NS-275 Promotion of heat pumps in the Republic of Moldova

NS-276 Promotion of wind power plants (WPP) in the Republic of Moldova

NS-277 Use of solar energy for domestic hot water production in the Republic of Moldova

NS-278 Promoting Energy Efficient Lighting in the Republic of Moldova

NS-279 Hybrid and electric buses and minibuses in the city of Chisinau

NS-280 Clinker substitution at cement production

NS-281 Reducing GHG emissions from Enteric Fermentation by including dried grape marc in cattle ratios

NS-282 Implementation of soil conservation tillage system in the Republic of Moldova

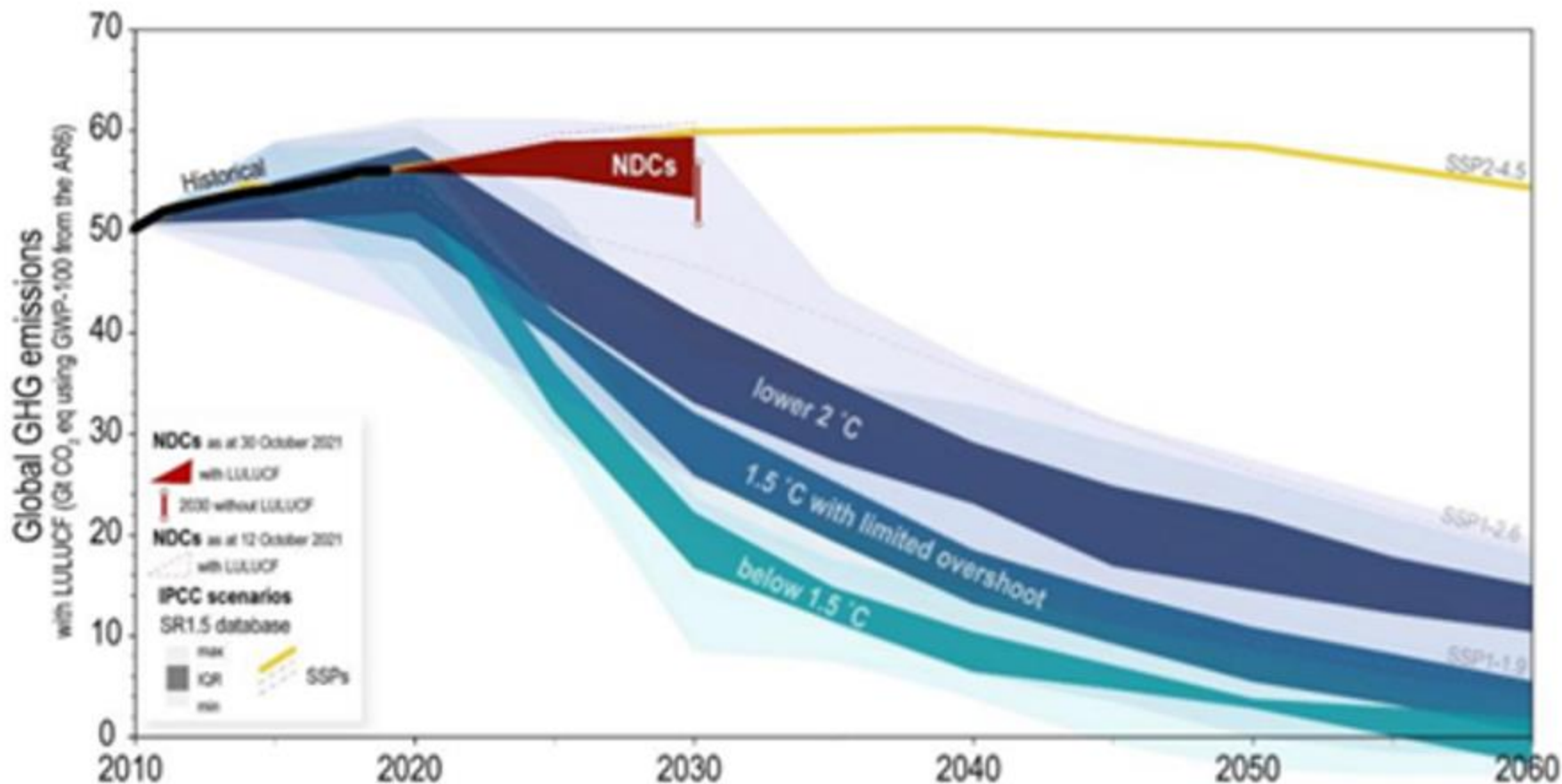
NS-283 Afforestation of degraded land, riverside areas and protection belts in the Republic of Moldova

NS-284 Use of energy willow for heat generation in the Republic of Moldova

NS-285 Waste to Energy (WTE) NAMA in The Republic of Moldova

<https://www4.unfccc.int/sites/PublicNAMA/SitePages/Country.aspx?CountryId=142>

Scenariile emisiilor de GES la nivel Global (conform CND, octombrie 2021).

MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE

E-mail: v.scorpan@yahoo.com

